

УДК 334.01

Гордієнко М.І.

к.е.н., професор, завідувач кафедри

економічного контролю та аудиту

Сумського національного аграрного університету

м. Суми, Україна

АУТСОРСИНГ: СУТНІСТЬ, ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Аутсорсинг, як категорія, поняття, інструмент управління підприємством, метод ведення бізнесу тільки зароджується в українському економічному просторі. Однією з основних перешкод на нашу думку, щодо ефективного впровадження аутсорсингу в Україні є відсутність нормативно-правового регулювання процесів аутсорсингу, контролю та відповідальності за результати.

Для того, щоб краще зрозуміти, що таке аутсорсинг та його сутність звернемося до наявних літературних (правових, наукових) джерел.

Аутсорсинг, в перекладі з англійської мови означає: outsourcing: out – зовнішній, той, що перебуває за межами; source – джерело. Тобто, потрібно зрозуміти, дане поняття, як запозичення певних ресурсів ззовні. Також існує інший переклад категорії «outsourcing» на українську мову як «підрядництво», що передбачає передачу компанією частини своїх завдань або окремих бізнес – процесів стороннім виконавцям на умовах субпідряду.

В українському праві поняття «аутсорсинг» не має відповідної дефініції, тому слід керуватися виключно у контексті аналогії до правових норм. Статтею 6 Цивільного кодексу України визначено «сторони мають право укласти договір, який не передбачений актами цивільного законодавства, але відповідає загальним засадам цивільного законодавства»[3]. Згідно статті 627 Глава 52, сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні

умов договору з урахуванням вимог Цивільного кодексу України, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості. Це підтверджує те, що зміст договору становлять умови (пункти, завдання, бізнес-процеси) визначені на розсуд сторін і погоджені ними, крім умов, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства України [3].

Стаття 901 Цивільного кодексу України передбачає, що за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором. Положення Глави 63 можуть застосовуватися до всіх договорів про надання послуг, якщо це не суперечить суті зобов'язання, в тому числі і відносно аутсорсингу.

Проведені нами дослідження наукових розробок розвитку концепції аутсорсингу західних і вітчизняних економістів, не розкривають визначення самої сутності аутсорсингу і причини його застосування, не дають уяви про можливі результати його використання, а лише описують механізм його реалізації.

Цікаве визначення аутсорсингу у своїй науковій праці наводять Партин Г.О. та Дідух О.В.. На їх думку, аутсорсинг – це інструмент управління підприємством, спрямований на підвищення ефективності та конкурентоспроможності діяльності, який передбачає укладання контракту між замовником і постачальником (аутсорсером) з метою виконання останнім як основних, так і другорядних бізнес-функцій замовника за певну плату, що зумовлює реорганізацію і оптимізацію підприємницької діяльності і, за необхідності, залучення тимчасового персоналу [2].

Чим дане авторське визначення вчених більш повне, оригінальне та відмінне від інших:

по-перше, передбачається передача для виконання як основних, так і другорядних бізнес-функцій, в той час як переважна більшість учених вважають «аутсорсинг, це передавання не ключових функцій організацій, ... непрофільних послуг, ... допоміжних функцій, ... тощо»;

по-друге, підрядник адаптує свої засоби, знання та уміння до потреб бізнесу замовника та в інтересах замовника за плату, яка визначена вартістю зазначеної послуги, а не часткою в прибутку замовника послуги;

по-третє, передбачається, за необхідності залучення додаткового персоналу для якісного надання послуги;

по-четверте, укладаючи договір (контракт) на аутсорсинг замовник передбачає більш тривалий характер взаємодії з аутсорсером порівняно з разовими послугами, які запитуються ситуативно.

Таким чином, керуючись одним із найважливіших принципів аутсорсингу, побудова економічних бізнес-відносин на рівні «замовник-підрядник», чітко прослідковується змішана горизонтально-пірамідальна модель аутсорсингу. Дана модель є найбільш розповсюдженою в країнах Європейського Союзу, постільки вона передбачає довгострокову співпрацю, залучення додаткових виконавців, можливість розвитку галузевих і міжгалузевих економічних кластерів, тощо.

У міжнародному масштабі найбільший вплив на розвиток аутсорсингу мають технологічні процеси, інтернаціоналізація, економічні та політичні чинники. Значний прогрес в цьому напрямку здійснено Парламентом Європейського Союзу, завдяки прийняттю відповідних Директив, задля посилення контролю для оцінки ризиків фінансових послуг та врегулювання ринку фінансових інструментів [1].

В Україні на наше переконання, для того щоб аутсорсинг зайняв чільне місце в бізнесі, необхідне визнання в правовій площині, прийняття законодавства про захист інформації та відповідних дієвих інститутів по боротьбі з корупцією.

Список літератури:

1. Директива 2006/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради про започаткування та здійснення діяльності кредитних установ (виправлене видання). Європейський Союз; Директива від 14.06.2006 р. № 2006/48/ЄС. Редакція від 16.09.2009 р., підстава Закон №994_a18. [Електронний ресурс]. – Режим доступу//http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_862/page.
2. Партин Г.О., Дідух О.В. Основні види аутсорсингу та їх застосування в управлінні діяльністю підприємства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу//<http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16661/1/371-637-638.pdf>
3. Цивільний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс від 16.01.2003 р. № 435-IV. Редакція від 07.03.2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу// <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>